

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1172/2017
26.10.2017. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Милан Вујин, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Слободан Марковић, адвокат из ..., ради намирења потраживања из заложене ствари, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3495/15 од 12.12.2016. године, у седници већа од 26.10.2017. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3495/15 од 12.12.2016. године у ставу 1. под а) и в) изреке, па се у том делу предмет враћа истом суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12940/12 од 20.02.2015. године, одбија се тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да трпи намирење потраживања тужиоца за износ од 25.000 евра са каматом коју овлашћене пословне банке у месту испуњења плаћају на девизне штедне улоге по виђењу и то на износ од 10.000 евра од 03.10.2003. године до исплате, а на износ од 15.000 евра од 25.08.2005. године до исплате све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате и то продајом заложене непокретности туженог – куће број ... у улици ... у ... некада уписане у ЗКУЛ ... на кп. број ... КО ..., а сада уписаној у лист непокретности ... кп. ... КО ... као неоснован. Тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 288.750,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3495/15 од 12.12.2016. године, преиначује се пресуда Првог основног суда у Београду П 12940/12 од 20.02.2015. године, тако што се под а) обавезује тужени да трпи намирење потраживања тужиоца од 25.000 евра у динарској противвредности са каматом по стопи коју прописује Европска централна банка у динарској противвредности по најповољнијем курсу Народне банке Србије на дан исплате почев од 14.05.2006. до 24.12.2012. године, а почев од 25.12.2012. године па до коначне исплате по стопи прописаној Законом о затезној камати продајом заложене непокретности туженог куће број ... у улици ... у ... уписане у лист непокретности ... на кп. број ... КО ... у року од 15 дана по пријему

пресуде, под б) је одбијен као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да тужени трпи намирено потраживање тужиоца за камату на износ главног дуга од 25.000 евра у динарској противвредности коју овлашћене пословне банке у месту испуњења плаћају на девизне штедне улоге по виђењу и то на износ од 10.000 евра од 03.10.2003. године до исплате, а на износ од 15.000 евра од 25.08.2005. године до исплате, док је у истом ставу под в) тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 157.256,25 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, нити повреда поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју ревизија указује, јер одлука о камати у другостепеној одлуци је резултат примене материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени се 2003. године обратио Агенцији "ВВ" која се бави посредништвом у давању новца на зајам, ради добијања позајмице па је преко ове Агенције ступио у контакт са тужиоцем као зајмодавцем који је туженом 03.10.2003. године позајмио 10.000 евра са роком враћања од три месеца и каматом од 5% на месечном нивоу. Том приликом је парничним странкама у Агенцији објашњено да тужени мора да гарантује неком непокретношћу како би добио позајмицу те да је уобичајено да се у таквој ситуацији сачињавају предуговори о купопродаји непокретности због чега је 03.10.2003. године између парничних странака закључен предуговор о куповини непокретности који је за предмет имао кућу број ... у улици ..., а која је власништво туженог. Након истека рока за враћање примљеног новца тужени није вратио новац, али је поново контактирао Агенцију "ВВ" ради нове позајмице због чега је тужилац 25.08.2005. године туженом позајмио 15.000 евра са роком враћања од три месеца и каматом од 5% месечно у коју сврху је закључен предуговор о купопродаји непокретности исте садржине као и претходни све ради обезбеђивања потраживања с тим да су истог дана закључили споразум о раскиду претходног предуговора и тај раскид оверили код суда. С обзиром да тужени није вратио позајмљени износ 13.02.2006. године закључен је уговор о зајму где је констатовано да је зајмодавац зајмопримцу на позајмицу дао 36.650 евра са роком враћања од три месеца те да је у случају доцње зајмодавац овлашћен да наплати целокупно потраживање по основу заложног права из тог уговора, а након писмене опомене упућене зајмопримцу. Ради обезбеђења тог потраживања зајмопримац се заложном изјавом сагласио да се у земљишним књигама код надлежног суда у корист зајмодавца укњижи заложно право – хипотека на његовој непокретности – кући број ... у улици ... у Решењем Другог општинског суда у Београду Дн 2909/06 од 16.02.2006. године дозвољена је укњижба заложног права на поменуте непокретности. Истог дана је закључен споразум о раскиду предуговора о купопродаји непокретности, а који је закључен 25.08.2005. године. Тужени износе које је примио по основу зајма од тужиоца није вратио.

Код напред утврђеног чињеничног стања првостепени суд налази да је тужиочев тужбени захтев неоснован јер је уговор о зајму ништав с обзиром да не одговара стварној вољи уговорних страна. Парничне странке су закључиле фиктиван правни посао означавајући га као уговор о зајму знајући да тужилац није лично позајмио новац туженом и знајући да износ наведен у уговору као износ позајмице не одговара истини, односно да предмет позајмице није био износ од 36.500 евра колико је тужилац најпре тражио тужбеним захтевом а што је касније смањено на 25.000 евра. Због тога је тужбени захтев и одбијен као неоснован. Међутим, другостепени суд, а након одржане расправе налази да је накнадно опредељен тужбени захтев тужиоца, којим је он тражио да му тужени врати позајмљени износ од 25.000 евра, основан јер је то управо износ који је био предмет уговора о зајму, а тај износ тужени тужиоцу није вратио. С обзиром да је износ потраживања обезбеђен заложним правом на непокретностима то је тужилац овлашћен да наплату потраживања врши продајом истих.

Одредбом члана 557. ЗОО је прописано да уговором о зајму обавезује се зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или других замењених ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. У овом спору тужилац је, с позивом на писмени уговор о зајму на коме су потписи уговорача оверени код суда, а потраживање из тог уговора обезбеђено уписани заложним правом на непокретности туженог – кући, тужбеним захтевом најпре тражио да му тужени врати износ од 36.650 евра са каматом у динарској противвредности што је износ наведен у уговору о зајму, тврдећи да је управо толико позајмио туженом. Међутим, приликом саслушања парничних странака тужилац је навео да је предмет позајмице износ од 25.000 евра па је у том смислу поднеском од 15.07.2013. године своје потраживање смањено на управо поменутих 25.000 евра са каматом. Ценећи и остале изведене доказе, другостепени суд закључује да је наведени износ био предмет зајма и да од тог износа тужени тужиоцу није вратио ништа. При томе, суд није уважио исказ туженог као парничне странке које је наводио да је неколико месеци враћао по 500 евра на име камате. С обзиром да је у овом случају другостепени суд по одржаној расправи преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев како је наведено, то се ревизијом по члану 407. став 2. у вези члана 403. став 2. ЗПП може побијати и утврђено чињенично стање што је тужени у својој ревизији и урадио. Пошто, због свега наведеног писмени уговор о зајму између странака не може у овом случају да буде поуздан доказ о висини позајмљеног новца, а за правилну примену одредбе члана 557. у вези члана 562. став 1. ЗОО је неопходно да се утврди износ који је био предмет зајма, по мишљењу овог суда да би се та одлучујућа чињеница утврдила било је неопходно да се у доказном поступку пажљивије оцене и други докази који постоје у списима предмета, а пре свега писмене исправе. Наиме, у споразуму о раскиду предуговора о купопродаји непокретности од 25.08.2005. године, као и у споразуму о раскиду предуговора о купопродаји непокретности од 13.02.2006. године у члану 3. стоји да продавац враћа купцу целокупан износ примљен приликом закључења и овере предуговора те да више не постоје било каква узајамна потраживања по основу овог правног посла. Другостепени суд је утврдио да су предуговори сачињавани како би се обезбедило потраживање из усмених уговора о зајму и то најпре износа од 10.000 евра, а потом износа од 15.000 евра. При свему томе пада у очи околност да је 25.08.2005. године споразумно раскинут претходни предуговор о купопродаји непокретности и истог дана закључен нови предуговор о купопродаји непокретности, а да је тај други предуговор споразумно раскинут онога дана када је оверен уговор о зајму. Све напред

наведено нужно је довести у везу са изјавом туженог као парничне странке где он тврди да је предмет зајма био само износ од 8.000 евра.

Из свега наведеног произилази да за сада поуздано није утврђен износ који је био предмет зајма између парничних странака, као ни да ли је тужени тужиоцу од тог износа било шта вратио, а без разјашњења тих питања није могуће правилно одлучити о постављеном тужбеном захтеву. С тим у вези је и одлучено као у изреци на основу члана 416. ЗПП.

У поновном поступку, другостепени суд ће поуздано утврдити који је износ био предмет уговора о зајму између парничних странака, да ли је тужени тужиоцу у међувремену нешто од тог износа вратио, те колико је преостали износ који тужилац може од туженог основано потраживати.

**Председник већа
судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић